

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

LCC TARPTAUTINIO UNIVERSITETO
STUDIJŲ PROGRAMOS *TARPTAUTINIŲ SANTYKIŲ IR*
VYSTYMO STUDIJOS
VERTINIMO IŠVADOS

Grupės vadovas: Andžėj Pukšto

Grupės nariai: Algis Krupavičius

Išvados parengtos lietuvių kalba

Report language – Lithuanian

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Tarptautinių santykių ir vystymo studijos
Studijų sritis	Socialiniai mokslai
Studijų kryptis	Politikos mokslai
Studijų programos rūšis	Universitetinės studijos
Studijų pakopa	Pirmoji
Studijų forma (trukmė metais)	Nuolatinė, 4 metai
Studijų programos apimtis kreditais	240
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Politikos mokslų bakalauro kvalifikacinis laipsnis

Studijų kokybės vertinimo centras

The Centre for Quality Assessment in Higher Education

TURINYS

TURINYS	3
I. ĮŽANGA	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ.....	4
2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai.....	4
2.2. Programos sandara	6
2.3. Personalas	7
2.4. Materialieji ištekliai.....	8
2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas.....	10
2.6. Programos vadyba	10
III. REKOMENDACIJOS.....	12
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS.....	13

I. IŽANGA

Vystymo studijos, populiaros Vakarų valstybių aukštosiose mokyklose, drąsiai skina sau kelią Lietuvos akademinėje aplinkoje. LCC tarptautinio universiteto mokslininkai jaučia savo misiją rengti specialistus, gebančius dirbti besivystančiose šalyse arba savo gimtinėse prisidedant prie minėtų valstybių raidos. Šis akademinės misijos suvokimas jautėsi iš ekspertų pokalbių tiek su LCC tarptautinio universiteto vadovais, tiek su pateiktos vertinti programos *Tarptautinių santykių ir vystymo studijos* rengimo grupe bei planuojančiais programoje dirbti dėstytojais.

Vertinimas taip pat išryškino, kad LCC tarptautinio universiteto kolektyvas dalinai stokoja patirties rengti politikos mokslų krypties studijų programas, nors kryptingai dirba šia linkme, remiantis įgūdžiais, įgytais realizuojant ekonomikos, verslo, viešosios komunikacijos ir kt. specialybes. Be to, planuojama kviesti naujus dėstytojus, įtraukti į studijų procesą papildomus socialinius partnerius, užsienio mokslo ir studijų institucijas.

LCC tarptautinis universitetas, kuris propaguoja *Artes liberales* modelį, krikščioniškas vertybes, tarptautiškumą, amerikietišką stilių, filantropiją ir pan. – iš esmės yra pasiruošęs ir *Tarptautinių santykių ir vystymo studijų* bakalauro programos plėtrai.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

Tarptautinių santykių ir vystymo studijų bakalauro programos rengėjai aiškiai ir tiksliai apibrėžė tikslus ir numatomų studijų rezultatus. Juose puikiai dera tarpusavyje tarptautinių santykių ir globalios politikos sritis su vystymo, transformacijų, politinių institucijų kūrimo analizės dimensija.

Programos rengėjai puikiai suvokia, kad bakalauro pakopoje nėra tikslinga susikoncentruoti tik ties vystymo studijų paradigma, o svarbu, kad studentas gautų tvirtus politologijos, teisės ir ekonomikos pagrindus. Tai leidžia jaunajam žmogui tvirtai jaustis tiek politikos mokslų erdvėje, tiek šių mokslų specifinėje, bet labai svarbioje nišoje – vystymo studijose.

Rengiant programos tikslus nebuvo pamiršta apie būtinumą plėsti studentų akiratį socialinių ir humanitarinių mokslų srityse. LCC tarptautinio universiteto realizuojama *Artes liberales* politika puikiai dera prie šių tikslų.

Reikia pabrėžti, kad programos darbo grupė tiksliai pagrindė programos tikslus ir numatomus rezultatus akademiniais ir profesiniais reikalavimais, visuomenės ir darbo rinkos poreikiais. Minėti tikslai ir rezultatai iš esmės atitinka pirmosios pakopos programų bendruosius reikalavimus (patvirtinti 2010 m. balandžio 9 d. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V – 501).

Negalima visgi nepastebėti, kad formuojant programos tikslus ir studijų rezultatus kai kur buvo pamiršta, arba nepilnai atskleista politologinė tapatybė. Politikos mokslų ašis turi veikti – daugiau ar mažiau – visuose programos tiksluose. Rekomenduotina apsvarstyti papildomus tikslus tam, kad minėtas politologinis pagrindas būtų dar labiau sutvirtintas.

Ketinamos vykdyti studijų programos aprašo antrame skyriuje „Programos poreikis“ rengėjai akcentuoja, kad *programa nėra orientuota į tam tikro regiono studijas, didesnis dėmesys bus skiriamas Europos Sąjungos Rytinės ir Pietryčių kaimynystės šalių bendradarbiavimo politikai ir problematikai*. Nepaisant to, Europos integracijos fenomeno pažinimas „išslydo“ iš programos tikslų formuotojų akiračio.

Realizuojant trečiąją programos tikslą, kuris numato „ugdyti tarpkultūrinę kompetenciją, gebėjimą vertinti politinius įvykius bei vystymosi iššūkius pasauliniame kontekste (...)“, verta tarp studijų rezultatų numatyti papildomų užsienių kalbų mokėjimą. Nors tai, kad programa bus vykdoma anglų kalba, yra didelis privalumas.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Stiprybės:

- Programoje numatytos dvi, viena kitą papildančios politologinės – tarptautinių santykių ir vystymo studijų - dimensijos.
- Studentai galės plėsti savo akiratį humanitariniuose ir socialiniuose moksluose, remiantis LCC tarptautiniame universitete galiojančia *Artes Liberales* politika.

Silpnybės:

- Programos tikslų formuluotojai per mažai dėmesio skyrė politologinei tapatybei, nors absolventams bus suteikiamas politikos mokslų kvalifikacinis laipsnis;
- Europos studijos netapo programos sudedamąja dalimi, o susipažinimas su Europos Sąjungos funkcionavimu nėra įrašytas tarp studijų rezultatų, nepaisant to, kad programa skirs didelį dėmesį ES Rytų kaimynystės politikai ir Pietų kaimynystės politikai.

- Tarp studijų rezultatų nėra užsienio kalbų mokėjimo, nors trečias programos tikslas numato tarpkultūrinės kompetencijos plėtrą. Taigi, yra prieštaravimas tarp programos tikslo ir studijų rezultato.

2.2. Programos sandara

Programos sandaros sudarymo principai atitinka pirmosios pakopos studijų programų bendruosius reikalavimus – tiek pagal studijų dalykų turinio pasiskirstymą, tiek pagal kreditų skaičiaus diferenciaciją. Taip pat programos apimtis nekelia abejonių.

Programos rengėjai išskiria bendrauniversitetinius ir studijų krypties dalykus, taip pat yra išskirtas laisvai pasirenkamų dalykų blokas. Numatyta praktika (15 kreditų) ir baigiamojo darbo rengimas bei gynimas (12 kreditų). Pagirtina, kad studijų krypties dalykų sąrašą daugiausiai sudaro dalykai iš kelių politikos mokslų šakų – tarptautinių santykių ir diplomatijos, lyginamosios politikos, politikos teorijos bei vystymo studijų.

Programoje netrūksta dalykų ir modulių, kurie tapo klasika politikos mokslų bakalauro programose (Politikos mokslų pagrindai, Tarptautiniai santykiai, Politinė ekonomija, Politikos teorijos ir pan.). Nepaisant to, studijų krypties dalykų grupėje stokoja dar kelių modulių ir dalykų, kurie padėtų išpildyti aptariamą programos tikslus. Visų pirma, studijų programos rengėjai turėjo pagalvoti apie modulį, skirtą Europos Sąjungai (yra numatytas tik vienas pasirenkamas dalykas apie ES). Jame galėtų būti 2-3 studijų dalykai, kurie apimtų žinias apie ES institucijas, bendrąją užsienio ir saugumo politiką, taip pat kaimynystės ir vystymo politiką.

Nėra dalyko (ar dalykų), skirto Lietuvos politinei tradicijai, šiuolaikinei politinei sistemai ir Lietuvos užsienio politikai. Šios tematikos pagrindu galėtų atsirasti lituanistinis bendrauniversitetinis dalykas. Jis būtų vertingesnis programos išpildymui negu kai kurie šiuo metu siūlomi dalykai (pvz. bendrauniversitetinis dalykas *Literatūros mokslo įvadas*). Rengiant šiuolaikinių tarptautinių santykių ir vystymo proceso studijas patartina įtraukti etninių santykių (etnopolitikos) ir migracijos modulį. Tuo tarpu dalykai *Etika* ir *Kalbos /kultūros studijos* negali būti priskirti prie studijų krypties sąrašo.

Dar viena pastaba yra susieta su kai kurių dalykų turiniu. *Mokslinių tyrimų metodai*, *Kiekybinis mąstymas*, *Kiekybiniai tyrimo metodai* (abejonių kelia pastarųjų dviejų priskyrimas prie pasirenkamų dalykų) privalo turėti aiškią politologinę tapatybę, būtina juos susieti su politinės erdvės tyrimais.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Stiprybės:

- Aukšto lygio bendrauniversitetiniai dalykai;
- Bendri studijų dalykų paskirstymo principai.

Silpnybės

- Kai kurie dalykai negali priklausyti studijų krypties dalykų grupei;
- Pageidautina įtraukti Europos Sąjungos politikos; etninių santykių ir migracijos; Lietuvos politinės sistemos ir užsienio politikos modulius;
- Metodologiniai studijų dalykai pernelyg bendro pobūdžio, juose trūksta politologinės tapatybės.

2.3. Personalas

Studijų krypties dalykų, įskaitant praktiką, yra 23. *Tarptautinių santykių ir vystymo studijų* programoje dėstys 14 dėstytojų, iš kurių 10 yra mokslų daktarai. Tarp jų nėra nei vieno profesoriaus, 6 docentai, 5 lektoriai ir 3 asistentai. Tad daugiau nei du trečdalius studijų krypties dalykų dėstys mokslų daktarai. Bendrųjų universitetinių studijų dalykus dėstys 8 dėstytojai, iš kurių yra tik vienas neturintis mokslo laipsnio. Iš viso programoje dirbs 19 dėstytojų.

Programos vykdymui numatomas pasitelkti personalas atitinka teisės aktų reikalavimus, nes ne mažiau kaip pusę studijų krypties dalykų apimties dėstys mokslininkai. Numatomų dėstytojų skaičius ir jų kvalifikacija yra pakankami planuojamiems studijų rezultatams pasiekti politikos mokslų krypties programoje.

Tarptautinių santykių ir vystymo studijų programoje yra iš esmės tenkinami bendrieji reikalavimai dėl krypties dalykų dėstytojų mokslinės veiklos krypties atitikimo jų dėstomiems dalykams. Tačiau LCC tarptautinis universitetas yra studijų universitetas ir nors personalo daugumos vykdomi moksliniai tyrimai yra tiesiogiai susiję su analizuojama programa, bet jie nėra intensyvūs. Šis universitetas netgi neteikia savo mokslinės produkcijos nacionaliniam vertinimui. Kita vertus, universitetas bando tokią padėtį taisyti savo strategijoje pabrėždamas, kad ieškos būdų „kaip sustiprinti bendrus mokslinius tyrimus, atliekamus kartu su kviestiniais mokslininkais ir kitomis partnerinėmis institucijomis“.

Tačiau *Tarptautinių santykių ir vystymo studijų* programoje yra dar keli probleminiai aspektai personalo srityje. Visų pirma, gana nemažą dėstytojų dalį (37 proc.) sudaro dėstytojai,

kuriems LCC tarptautinis universitetas yra nepagrindinė darbovietė. Iš jų 3 dėstytojai (J.D. Mininger – nuo 2000 m., V. Drukteinytė – nuo 2004 m., L. Paulionienė – nuo 2015 m.) dirba antraeilėse pareigose, o 4 dėstytojai (Bev Kauffeldt, Cornelius Funk-Unrau, Jamiem Jolene Williams ir Craig Cook) yra vizituojantys užsienio dėstytojai. Programos vadovas Scotas Neumanas taip pat pradės darbą LCC tarptautiniame universitete kaip pagrindinėje darbovietėje nuo 2015 m. rugpjūčio 1 d. Vizito metu LCC tarptautinio universiteto administracija užtikrino, kad vizituojantis programos personalas yra planuojamas ilgalaikiai perspektyvai ir jo trūkumo nebus.

Antra personalo problema ta, kad dėstytojų, kurie yra politikos mokslų ir tarptautinių santykių specialistai ir kurie dirba LCC tarptautiniame universitete kaip pagrindinėje darbovietėje, šioje programoje tėra vos keli. Šios krypties personalo trūkumą universitetas ketina spręsti pirmiausia per Erasmus mainus. Studijų programoje taip pat trūksta specialistų, kurie galėtų kompetentingai dėstyti socialinių tyrimų metodų ir metodologijos kursus.

Pastebėtina viena techninė problema. Personalas CV buvo teikiamas itin įvairių formų, kai kuriais atvejais dėstytojų publikacijų sąrašai nebuvo išsamūs.

Visgi, bendra išvada yra tai, kad programą *Tarptautinių santykių ir vystymo studijos* vykdomantis personalas iš esmės atitinka bakalaurų studijų programų bendruosius reikalavimus, tačiau jis turėtų geriau tenkinti politikos mokslų programos profilį.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Stiprybės:

- Numatytas dėstytojų skaičius ir jų kvalifikacija yra pakankami politikos mokslų krypties studijų rezultatams pasiekti;
- Personalas tarptautiškumas programoje yra reikšmingas jos privalumas.

Silpnybės:

- LCC tarptautinis universitetas turi kvalifikuotą personalą, bet jo kompetencijos nėra sutelktos politikos mokslų ir tarptautinių santykių kryptyje;
- Programoje trūksta kompetentingų socialinių tyrimų metodų ir metodologijos dėstytojų;
- Pageidautinas platesnis bendradarbiavimas su socialiniais partneriais vystant programos personalą.

2.4. Materialieji ištekliai

Materialieji LCC tarptautinio universiteto ištekliai (esantys Kretingos g., Klaipėda) yra šiuolaikiški ir iš esmės pakankami naujai bakalauro studijų programai vykdyti ir jos tikslams pasiekti.

DeFehr centras užima 5 500 kvadratinių metrų plotą ir jame yra 14 auditorijų, 2 kompiuterių laboratorijos, Otono ir Raimondos Balčiūnų biblioteka, dėstytojų kabinetai. LCC Michealsen centras yra plataus naudojimo patalpų kompleksas, kurio apytikslis bendras plotas yra 2230 m². Bibliotekos darbo laikas yra lankstus ir tenkins studentų poreikius. LCC tarptautinio universiteto studijų programų studentai naudojami Moodle sistema. Otono ir Raimondos Balčiūnų biblioteka prenumeruoja duomenų bazes, tarp jų ir EBSCO paketą, kurį sudaro 14 duomenų bazių, o bendrai bibliotekoje yra daugiau nei 55 000 mokslinių žurnalų, knygų ir vadovėlių egzempliorių (daugiau nei 42 000 leidinių).

Apibendrinant galima teigti, kad patalpos bei įranga studijoms (laboratorinė, kompiuterinė, reikmenys) yra tinkami ir pakankami.

Metodiniai ištekliai (vadovėliai, knygos, periodika, duomenų bazės) yra tinkami ir prieinami, tačiau specialiosios programai reikalingos literatūros ištekliai yra riboti. Juos būtina papildyti pradėjus vykdyti programą, nes programos tikslai šiuo metu yra tenkinami tik iš dalies. Programai reikėtų atskiro plano aprūpinti studentus e. literatūra. 2014-2016 metams numatyta skirti 18 246 eurus (63 000 litų) Tarptautinių santykių ir vystymo studijų programos mokomajai metodinei medžiagai ir prenumeratams.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Stiprybės:

- Materialioji studijų bazė universitete yra gana nauja ir adekvati studijų programos poreikiams požiūriu;
- Universiteto infrastruktūra iš esmės tenkina studentų poreikius;
- Tinkamai yra išvystytas nuotolinių studijų komponentas.

Silpnybės:

- Reikia daugiau ir įvairesnių spausdintų užsienio knygų ir mokslinių žurnalų, kitų metodinių priemonių, kurie yra svarbūs programai;
- Pageidautina turėti daugiau erdvių grupiniam darbui.

2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas

Į programą bus priimti tiek Lietuvos Respublikos piliečiai, tiek ir jaunimas iš užsienio. Konkursinio balo formulė yra aiški, taip pat aiškus yra anglų kalbos patikrinimo mechanizmas ir šios kalbos mokėjimo reikalavimai.

Studijų metodai yra tinkami studijų rezultatams pasiekti. Programos autoriai supranta ir akcentuoja komunikacinių ir socialinių gebėjimų stiprinimo svarbą. Visų dalykų studijos baigiamos egzaminu. Pagirtina, kad studijų rezultatų vertinimas yra „kaupiamojo“ pobūdžio, sudedamąsias dalis sudaro atsiskaitymo formų įvairovė.

Studijų pasiekimų vertinimo sistema iš esmės yra tinkama studijų rezultatams įvertinti, nors galėtų būti aiškesnė. Tam tikslui reikia tobulinti studijų dalykų aprašus, kurie yra viešai prieinami. Kiekviename apraše turi būti įrašyti dėstytojo pavardė arba pavardės, tokiu būdu bus aiškesnis atsakomybių pasiskirstymas.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Stiprybės:

- Studijų metodai yra tinkami studijų rezultatams pasiekti ir dera prie programos studijų rezultatų;
- Studijų rezultatu vertinimas yra „kaupiamojo“ pobūdžio.

Silpnybės:

- Studijų pasiekimo vertinimo sistema galėtų būti aiškesnė;
- Atsakomybių pasidalijimas tarp dėstytojų taip pat galėtų būti aiškesnis.

2.6. Programos vadyba

Programos rengėjai LCC tarptautiniame universitete apibrėžė programos įgyvendinimo ir priežiūros mechanizmus. LCC tarptautiniame universitete svarbiausias akademinų programų vadybos funkcijas įgyvendina katedros. Studijų programai vadovauja programos direktorius. Jis, dirbdamas su katedrų vedėjais, organizuoja bei vykdo programos veiklas ir jų priežiūrą. *Tarptautinių santykių ir vystymo studijų* programos vadovu numatytas dr. S. Neumannas, o ją vykdytų socialinių mokslų katedra. Sprendimai programoje yra priimami kolegialiai, t.y. įtraukiant visus narius ir, jei įmanoma, bendru sutarimu. Atsakomybė už programos įgyvendinimą ir priežiūrą, sprendimų priėmimą yra aiškiai paskirstyta.

Siekiant užtikrinti optimalią programos struktūrą, dėstymo ir dėstomų dalykų turinio kokybę, rudens semestruose atnaujinimas dalykų turinys, vykdoma semestro studentų pasiekimų vertinimų apžvalga. Numatyta, kaip efektyviai įtraukti studentus į programos tobulinimo procesą. Dalykų kokybės vertinimui semestro pabaigoje studentai pildo išklaustyto kursų vertinimo anketas. Svarbus vaidmuo tenka studijų skyriui, kuris, dirbdamas kartu su katedrų vedėjais ir programų direktoriais, teikia studentams studijų programos planą.

Prie silpnybių reikia priskirti tai, kad nėra studijų komiteto. Rekomenduotina, kad studijų komitetas atsirastų ir atliktų ekspertinį, patariamąjį vaidmenį administracijos atžvilgiu.

Programos rengėjai turi tam tikrą socialinių partnerių ratą, tačiau nėra aišku kaip jie bus įtraukti į programos įgyvendinimą ir priežiūrą, išskyrus tai, kad juo numatoma kviešti į baigiamųjų darbų gynimą. Trūksta aiškumo ir dėl bendradarbiavimo su neakademiniiais užsienio partneriais, nors deklaruojamas jų skaičius yra pakankamas (iš Moldovos, Kanados, Gruzijos ir kitur). Kita vertus, vidinio kokybės užtikrinimo priemonės yra pakankamos.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Stiprybės:

- Planuojamos vidinio kokybės užtikrinimo priemonės yra tinkamos;
- Atsakomybė už programos įgyvendinimą ir priežiūrą yra aiškiai paskirstyta;
- Į programos tobulinimo procesą planuojama įtraukti studentus.

Silpnybės:

- Rekomenduotina sudaryti atskirą studijų komitetą Tarptautinių santykių ir vystymo studijų programai, įtraukiant socialinius partnerius ir galimai užsienio universitetų atstovus;
- Neaiškus socialinių partnerių dalyvavimas programos rengimo procese;
- Studijų komitetas turėtų turėti tam tikrą autonomiją universiteto vadovybės atžvilgiu.

III. REKOMENDACIJOS

1. Peržiūrėti ir papildyti programos tikslus, stiprinant politikos mokslų ir tarptautinių santykių tapatybę.
2. Apsvarstyti papildomai programos sandarą, įvedant modulius, skirtus Europos Sąjungai, etniniams santykiams ir migracijai, Lietuvos vidaus ir užsienio politikai.
3. Tobulinti metodologinius studijų dalykų turinį, pritaikant juos prie politikos mokslų studijų krypties.
4. Peržiūrėti programos personalo sudėtį ir stiprinti jo kompetencijas politikos mokslų ir tarptautinių santykių kryptyje.
5. Tobulinti studijų dalykų aprašus, kad studijų vertinimo sistema būtų aiškesnė.
6. Svarstyti galimybes sudaryti studijų komitetą *Tarptautinių santykių ir vystymo studijų* programai.

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS

LCC Tarptautinio universiteto ketinama vykdyti studijų programa *Tarptautinių santykių ir vystymo studijos* vertinama **teigiamai**.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	2
	Programos sandara	2
	Personalas	2
	Materialieji ištekliai	3
	Studijų eiga ir jos vertinimas	3
	Programos vadyba	3
	Iš viso:	15

- 1- Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)
- 2- Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)
- 3- Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)
- 4- Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovas: A. Pukšto

Grupės nariai: A. Krupavičius